

A Fővárosi Ítéltábla a ... Ügyvédi Iroda által képviselt felperes neve(II.rendű alperes címe) felperesnek, a ... Ügyvédi Iroda által képviselt I.rendű alperes nevé (I.rendű alperes címe) I. rendű, a személyesen eljáró II.rendű alperes neve(II.rendű alperes címe) II. rendű, III.rendű alperes neve(II.rendű alperes címe) III. rendű és a ... Ügyvédi Iroda által képviselt IV. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2015. november 6. napján kelt 36.G.43.080/2015/4. számú ítélete ellen a felperes 5. sorszámu fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű és IV. rendű alpereseknek mint együttes jogosultaknak 25.000 (Huszonötezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 326.000 (Háromszázhuszonhatezer) forint jogorvoslati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes 2014. február 25-én előterjesztett, utóbb módosított keresetében elsődlegesen az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 251. § (1) bekezdésére és 200. § (2) bekezdésére alapítva azt kérte, a bíróság állapítsa meg, hogy a 2009. március 30-i keltezéssel közjegyzői okiratba foglalt, egyrészről a felperes mint adós és zálogkötelezett, valamint a II. és III. rendű alperesek mint adósok, másrészről az I. rendű alperes mint hitelező és zálogjogosult között 23.525 CHF összegű, CHF devizanemben nyilvántartott kölcsön nyújtása tárgyában megkötött deviza alapú kölcsönszerződésből eredő kötelezettsége biztosítására közjegyzői okiratba foglaltan megkötött, önálló zálogjogot alapító jelzálogszerződés semmis. Másodlagosan az 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés a), b), c), d), e) pontjaiba ütközésére hivatkozással a kölcsönszerződés semmisségének megállapítását kérte. Harmadlagosan a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés I.9. pontja tisztességtelen, ezért semmis.

Az I. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepéről és kereskedelmi képviseltéről szóló 1997. évi CXXXII. törvény (Ftv.) perbeli szerződés megkötése időpontjában hatályos 24. § (3) bekezdésében foglaltakra utalva elsősorban arra hivatkozott, a szerződéskötés során az EGT-államban székhellyel rendelkező külföldi vállalkozás pénzügyi fióktelepeként alapítója, az ... nevében és képviselőjében járt el, így az

által megkötött szerződések alapján a Ptk. 219. § (2) bekezdése szerint az anyabank vált jogosítottá, illetve kötelezetté, a szerződések a felperes és az alperest alapító bank között jöttek létre. Ebből következően a szerződéskötésből eredő anyagi jogi igények csakis az I. rendű alperest alapító bankkal szemben érvényesíthetők, a szerződések érvényességével, létre nem jöttével kapcsolatos perbeli igény I. rendű alperessel szembeni érvényesítésére felperes nem jogosult, hiányzik a vele szembeni igényérvényesítéshez szükséges anyagi jogi legitimáció.

A II. és a III. rendű alperesek ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

Az elsőfokú bíróság 2015. november 6-án meghozott 36.G.43.080/2015/4. számú ítéletével a keresetet elutasította, felperest az I. rendű alperes részére 259.080 forint perköltség megfizetésére kötelezte, továbbá úgy rendelkezett, a felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 244.500 forint kereseti illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet indokolása szerint I. rendű alperes az Ftv. 3. § (1a) pontja alapján rendelkezik a Pp. 48. §-a szerinti perbeli jogképességgel, ezért a kereset érdemi elbírálásának eljárásjogi akadálya nem volt.

Ugyanakkor arra tekintettel, hogy a perbeli szerződések megkötésekor I. rendű alperes az Ftv. 24. §-a szerinti pénzügyi fióktelepként alapítója, a perben nem álló ... nevében és képviselőként járt el, aminek következtében a szerződések alapján az ... vált jogosítottá, illetve kötelezetté, az I. rendű alperes a szerződéseknek nem jogosította és nem köteleztette, vele szemben ezért perbeli legitimáció hiányában a kereset elutasításának volt helye. Az I. rendű alperessel szembeni kereset elutasítása következtében a II. és a III. rendű alperesekkel szembeni kereset sem vezethetett eredményre.

Az ítélettel szemben a felperes élt fellebbezéssel, amelyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és a keresete szerinti ítélet meghozatalát, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Sérlemelte, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 157. § a) pontja, valamint 130. § (1) bekezdés g) pontja és 121. § (1) bekezdés c) pontja megsértésével utasította el a keresetet. Ezzel összefüggésben előadta, a Pp. 130. § (1) bekezdés g) pontja a peres felek aktív és passzív perbeli legitimációját határozza meg, amelynek vizsgálata során a bíróságnak mind az eljárásjogi, mind az anyagi jogi kérdésekre figyelemmel kell lennie, és azok együttes értékelése alapján, továbbá a hiánypótlási felhívási kötelezettség teljesítését követően dönthet arról, helye van-e a keresetlevél Pp. 130. § (1) bekezdés g) pontja szerinti idézés kibocsátása nélküli elutasításának. Az elsőfokú bíróság azonban a perbeli legitimáció vizsgálatát és a hiánypótlási felhívás kiadását is elmulasztotta, ezért az elsőfokú eljárás megismétlése szükséges.

Felperes véleménye szerint továbbá, miután a perbeli szerződéseket tartalmazó közjegyzői okiratban foglaltakból megállapíthatóan I. rendű alperes mint bank, hitelező és zálogjogosult kötötte a szerződéseket, egyértelmű, hogy a szerződéskötéskor nem az ... nevében járt el, hanem a szerződéseket a saját nevében kötötte. Az elsőfokú ítélet indokolása ezért iratellenesen tartalmazza azt, hogy az I. rendű alperes nem jogosultja és nem köteleztette a szerződéseknek, és ebből téves jogi következtetést levonva utasította el az elsőfokú bíróság a keresetet.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte, lényegében helyes indokaira tekintettel. Egyebek mellett az Ftv. 3/A. § (1) bekezdésében és a 2006/48/EGK irányelv 4. cikk 3. pontjában foglaltakra utalva hangsúlyozta, a perbeli szerződések megkötésekor egy EGT-államban székhellyel rendelkező hitelintézet pénzügyi fióktelepeként I. rendű alperes szükségképpen az ... törvényes képviselőjeként járt el, az általa megkötött szerződés közvetlenül az őt alapító bankot kötelezte, illetve jogosította, a szerződésekkel kapcsolatos perbeli igények tekintetében ezért I. rendű alperesnek nincs passzív perbeli legitimációja, az elsőfokú bíróság

helytállóan utasította el a keresetet.

A másodfokú eljárás során az I. rendű alperes és az ... Nyrt. közös beadványban bejelentették, hogy a per tárgyát képező deviza alapú kölcsönszerződés vonatkozásában fennálló jogok és kötelezettségek tekintetében a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) 17/A. § (1) bekezdése szerinti szerződésállomány-átruházás keretei között 2016. november 1-jei hatállyal az I. rendű alperes helyébe az ... Nyrt. jogutód lépett, csatolták a Magyar Nemzeti Bank átruházást engedélyező határozatát. Az ... Nyrt. jogutód egyúttal kinyilvánította perbelépési szándékát és alperesként perbelépésének engedélyezését kérte, amihez az I. rendű alperes hozzájárult.

Felperes a jogutód perbelépéséhez hozzájárult, az I. rendű alperes perből való elbocsátásához azonban nem adta hozzájárulását.

A Fővárosi Ítéltábla 2017. február 1-jén meghozott, fellebbezés hiányában 2017. március 2-án jogerőre emelkedett 10.Gf.40.131/2016/8. számú végzésével a Pp. 61. §-a alapján engedélyezte az ... Nyrt. IV. rendű alpereskénti perbelépését, az I. rendű alperes perből történő elbocsátása iránti kérelmet pedig elutasította.

A per másodfokú tárgyalásán előterjesztett fellebbezési ellenkérelmében IV. rendű alperes ugyancsak az elsőfokú ítélet helyben hagyását kérte, lényegében az I. rendű alperesi fellebbezési ellenkérelemben előadottakkal egyező indokolással.

A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján helytálló jogi következtetéssel utasította el a felperes keresetét a perbeli legitimáció (kereshetőségi jog) hiányában arra tekintettel, hogy felperesnek nincs érvényesíthető anyagi jogi igénye az I. rendű alperessel szemben. A Fővárosi Ítéltábla mindenben egyetért az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltakkal, megjegyezve, hogy a kereshetőségi jog hiányára nézve levont jogi következtetések a perbeli jogutódként a másodfokú eljárás során az I. rendű alperes helyébe lépő IV. rendű alperesre is irányadóak, mivel az ... Nyrt. IV. rendű alperes kizárólag az I. rendű alperesként eredetileg perben álló pénzügyi fióktelep tekintetében minősül perbeli jogutódnak, függetlenül attól, hogy a rendelkezésre álló adatok szerint az ... és az ... Nyrt. között is bekövetkezett az anyagi jogi jogutódlás. A fellebbezésben előadottakra tekintettel ezért a Fővárosi Ítéltábla csak az alábbiak rögzítését tartja indokoltnak.

A perbeli legitimáció (kereshetőségi jog) alapvetően anyagi jogi kérdés, azt jelenti, hogy a közöttük fennálló jogviszonyra tekintettel felperest megilleti a kereset tárgyát képező anyagi jogi igény alperessel szembeni érvényesítésének a joga.

A perbeli legitimáció kivételesen, a Pp. 130. § (1) bekezdés g) pontja szerinti esetben eljárásjogi kérdés is lehet, a Pp.-nek ez a rendelkezése azonban csakis azokban az esetekben alkalmazható, amikor a jogszabály kifejezetten és konkrétan megnevezi, illetve felsorolja azoknak a személyeknek a körét, akik perindításra jogosultak (aktív perbeli legitimáció), vagy akik ellen per indítható (passzív perbeli legitimáció). A Pp. ezen rendelkezését kivételes jellegéből adódóan megszorítóan kell értelmezni, ebből következően alkalmazási körén kívül esnek azok a jogszabályok, amelyek anélkül, hogy az aktív, illetve a passzív perbeli legitimációval rendelkező személyek körére vonatkozóan kifejezett és konkrét rendelkezést tartalmaznának, valamely anyagi jogi jogviszonyra, annak alanyaira, az abból eredő jogokra, kötelezettségekre nézve tartalmazzanak rendelkezést. A Pp. 130. § (1) bekezdés g) pontjában meghatározott eseteken kívül a perbeli legitimáció az ügy érdemére tartozó olyan kérdés, amelyről a bíróságnak ítélettel kell döntenie és amelynek hiánya

esetén a kereset ítélettel történő elutasításának van helye.

Az, hogy a perbeli esetben a Pp. 130. § (1) bekezdés g) pontjában foglaltak alkalmazásának eljárásjogi feltételei nem állnak fenn, a rendelkezésre álló iratok, adatok alapján egyértelműen megállapítható. A kifejtettekre figyelemmel ezért felperes megalapozatlanul hivatkozik fellebbezésében a Pp. 130. § (1) bekezdés g) pontja, 157. § a) pontja, valamint 121. § (1) bekezdés c) pontja megsértésére. Megalapozatlanul állítja fellebbezésében a felperes azt is, hogy a perbeli szerződés megkötésekor I. rendű alperes nem az ... nevében járt el, hanem a saját nevében kötötte a szerződéseket. Az elsőfokú bíróság az Ftv. rendelkezései alapján a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő álláspontra helyezkedett a külföldi vállalkozás pénzügyi fióktelepeként működő I. rendű alperes jogi státusza tekintetében, és helytállóan állapította meg azt, hogy a perbeli szerződések megkötésekor az I. rendű alperes az alapítója, a perben nem álló ... nevében és képviselőként járt el.

A Ptk. 198. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, a szerződésből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság a szolgáltatás követelésére. A 205. § (1) bekezdése szerint a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A 219. § (1) és (2) bekezdése értelmében más személy (képviselő) útján is lehet szerződést kötni, ebben az esetben a képviselő cselekménye által a képviselt válik jogosítottá, illetőleg kötelezetté.

A szerződés tehát a szerződést kötő felek, a szerződés alanyai között hoz létre jogviszonyt, őket jogosítja, illetve kötelezi. A szerződésből eredő igények tekintetében ezért – eltérő rendelkezés hiányában – az igényérvényesítési jogosultság egymással szemben a szerződő feleket illeti meg. Képviselő útján kötött szerződés esetén szerződést kötő félként a képviselt jogosult a szerződéssel kapcsolatos igényérvényesítésre, illetve a szerződésből eredő igények vele szemben érvényesíthetők.

Mindezekből az is következik, hogy amennyiben érvénytelensége vagy létre nem jötté miatt a szerződés joghatás kiváltására nem alkalmas – nem hoz létre jogosultságot a szolgáltatás követelésére, illetve kötelezettséget annak teljesítésére –, eltérő rendelkezés hiányában ennek jogkövetkezményei is csak a szerződést kötő felek egymás közötti viszonyában vonhatók le, vagyis a szerződés érvényes létrejöttének hiányából eredő igényérvényesítési jogosultság is csak a szerződést kötő feleket (képviselő útján kötött szerződés esetén a képviseltet), és csak egymással szemben illeti meg.

Akkor sem tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy miután a perbeli szerződés megkötése során alperes mint pénzügyi fióktelep az Ftv. rendelkezései szerint a perben nem álló alapítója, az ... törvényes képviselőjeként járt el, I. rendű alperes a szerződéseknek nem vált jogosítottjává, illetve kötelezettjévé, ezért vele szemben a keresetösségi jog (perbeli legitimáció) hiányában a kereset elutasításának volt helye.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján – helyes indokaira tekintettel – helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a pereszes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. rendű és IV. rendű alperesek mint együttes jogosultak 32/2013. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése alkalmazásával a jogi képviselő által kifejtett tevékenységgel arányban állóan mérsékelt összegben megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére, amelynek meghatározása során arra is figyelemmel volt, hogy a másodfokú eljárás tárgyát kizárólag annak a jogkérdésnek a vizsgálata képezte, hogy felperes rendelkezik-e keresetösségi joggal vagy sem. A felperes költségmentessége folytán le nem rótt jogorvoslati illeték megfizetésére vonatkozó

rendelkezés a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-án alapul.

Budapest, 2017. március 28.

Dr. Tibold Ágnes s.k.
a tanács elnöke

Dr. Felker László s.k. előadó bíró

Dr. Németh Angéla s.k. bíró